

DATA-EDIH

EUROPEAN DIGITAL INNOVATION HUB

Pécsi Tudományegyetem

1367

Adatvédelem, adathasznosítás digitális omnibus javaslat

**Társadalmi és szabályozási jövőképek a legújabb
technológiák között**

Budapest, NKE, 2026.05.27.

**Dr. habil. Szőke Gergely László, tanszékvezető egyetemi docens
PTE ÁJK Technológiai Jogi és Energiajogi Tanszék**

Az EU adatstratégiája [COM(2020) 66 final]

Cél: adathasznosítás európai modelljének kialakítása

- Kitekintés
 - USA: adattér megszervezése a magánszektor feladata
 - Kína: állami felügyelet a technológiai vállalatok felett
- Európa útja
 - Adatmegosztáson alapuló modell
 - Technológiai- és adatszuverenitás biztosítása
 - Értékalapú megközelítés (alapvető jogok tiszteletben tartása, GDPR elsőbbsége)

Szabályozási területek

- Közsféra adatainak (kötelező) megnyitása
- Horizontális, „adatkormányzási” szabályok (alapfogalmak, adatközvetítők szabályozása)
- IoT adatokhoz való hozzáférés szabályozása és szolgáltatóváltás (adathordozhatóság) biztosítása

EU adatuniós stratégia [COM(2025) 835 final]

I. pillér - A jó minőségű adatokhoz való hozzáférés bővítése az MI számára

- Kihívás: Adatszűkösség - a jelenlegi trendek mellett a nyilvánosan elérhető tanítóadatok 2026 és 2032 között kimerülhetnek, ez a KKV-k és start-upok számára versenyhátrány
- Megoldás: az európai adatterek, a Data Labs és a szintetikus adatok fejlesztése => nagy értékű, megbízható és jogszerűen felhasználható adatkészletek az MI-fejlesztések számára
- + a nemcsak adatoldali, hanem infrastrukturális válasz: a Data Labs az AI Factories ökoszisztémájához kapcsolódva adat-előkészítési, pszeudonimizálási, címkézési és adatmegosztási támogatást nyújtanak

II. pillér - Az adatszabályok egyszerűsítése

- Kihívás: Szabályozási komplexitás és a töredezett jogi környezet
- Megoldás: a Digital Omnibus célja e jogi eszközök egyszerűsítése és konszolidációja
- + gyakorlati támogatás: pl. modell-szerződések, standard felhőklauzulák, Data Act helpdesk (különösen a KKV-k számára)

III. pillér - Az EU adatszuverenitásának védelme

- Kihívás: a globális verseny és annak biztosítása, hogy az EU megőrizze ellenőrzését a stratégiai jelentőségű adatok felett
- Megoldás: méltányos adatáramlások, a stratégiai védintézkedések, az EU globális adatkormányzási szerepének erősítése
- + a Bizottság iránymutatásokat, anti-data-leakage toolboxot és a szenzitív nem személyes adatok fokozott védelmét is kilátásba helyezi.

Szabályozási keretek (adathasznosítás)

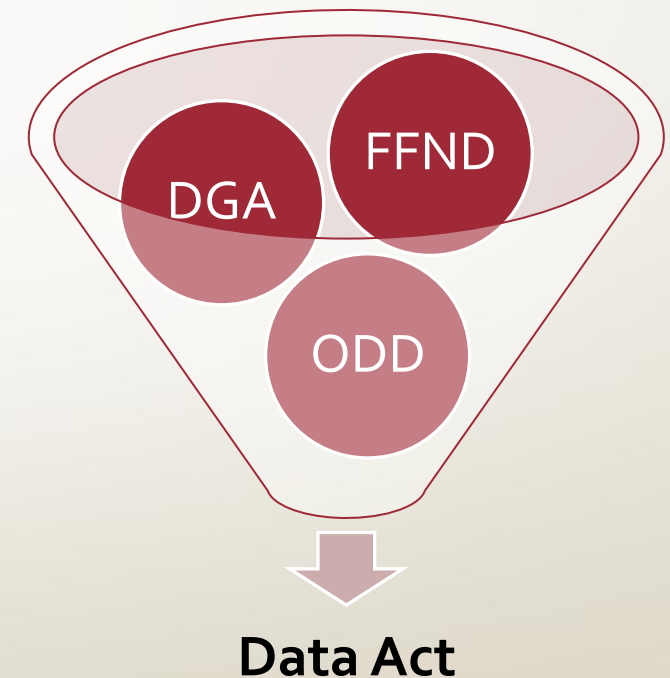
EU szabályozás

- Rendelet a nem személyes adatok szabad áramlásáról (2018/1807 rendelet)
- Nyílt adat irányelv (2019/1024 irányelv)
- Adatkormányzási rendelet (2022/868 rendelet)
- Adatrendelet (2023/2854 rendelet)

Magyar szabályozás

- 2023. évi CI. törvény a nemzeti adatvagyon hasznosításának rendszeréről és az egyes szolgáltatásokról

„Digital omnibus” rendelet-tervezet
[COM(2025) 837 final]

Nem személyes adatok szabad áramlásáról szóló rendelet

Adatlokalizáció tilalma

- Adatlokalizációs szabályok alkalmazása tilos, kivéve közbiztonsági okból
- Bizottság értesítése új jogiaktus-tervezetről

Átkerül a Data Act-be

Adatok rendelkezésre állása hatóságok számára

- Azzal az indokkal, hogy az adatkezelés másik tagállamban történik, nem tagadható meg az adatokhoz való hozzáférés az illetékes hatóságoktól;

Adathordozhatóság ösztönzése

- A Bizottság ösztönzi és elősegíti az önszabályozáson alapuló uniós szintű magatartási kódexek kidolgozását

Hatályon kívül helyezve

Kapcsolattartási pontok kijelölése

Értékelés

Elvi deklaráció megmarad

Elavult szabályok h.k.h.

Jó példa a deregulációra

Adatkormányzási rendelet

Alapfogalmak

- Masszív fogalmi rezsím: adatbirtokos, adatfelhasználó, adatmegosztás, adatközvetítő szolgáltatás, adataltruizmus, engedély, hozzáférés stb.

Részben átkerül a Data Act-be

Adatbirtokos

- olyan jogi személy vagy a szóban forgó konkrét adatok tekintetében nem érintett olyan természetes személy, amely vagy aki uniós vagy nemzeti joggal összhangban jogosult hozzáférést adni bizonyos személyes vagy nem személyes adatokhoz, vagy jogosult azokat megosztani

Adatbirtokos

- olyan természetes vagy jogi személy, akinek vagy amelynek – e rendelettel, az alkalmazandó uniós joggal vagy az uniós joggal összhangban elfogadott nemzeti jogszabályokkal összhangban – **joga vagy kötelezettsége olyan adatokat – többek között, amennyiben arról szerződésben megállapodtak, termékadatokat vagy kapcsolódó-szolgáltatás-adatokat – használni vagy rendelkezésre bocsátani, amelyeket** valamely kapcsolódó szolgáltatás nyújtása során visszanyert vagy generált;

Adatfelhasználó

- az a természetes vagy jogi személy, aki vagy amely jogszerű hozzáférést a személyes vagy nem személyes adatokhoz az GDPR alapján - vagy nem az alapján - jogosult kereskedelmi céljait szolgálóan használni

- data holder means a natural or legal person that has the **right or obligation**, in accordance with this Regulation, applicable Union law or national legislation adopted in accordance with Union law, **to use or make available data, including, where contractually agreed, product data or related service data, that has been retrieved or generated during the provision of a service;**

Értékelés

Párhuzamosságok felszámolása

Értékes fogalmak (dogmatikai alapok)

Adatátvevő

veszhetnek el

Adatkormányzási rendelet

Adatközvetítő szolgáltatók

- Adatbirtokos és adatfelhasználó közötti kereskedelmi kapcsolatos létrehozása (valójában változatos szereplők gyűjtőfogalma)
- Potenciális szolgáltatások: tárolás, gondozás, formátum-átalakítás, anonimizálás/álnevesítés (adatbirtokos/érintett kezdeményezésére)
- Alapvető követelmények meghatározása
 - Nyilvántartásba vételi kötelezettség (illetékes hatóságnál), hatósági felügyelet, szankciók (akár bírság)
 - Semlegesség (saját hasznosítás tilalma, méltányos, átlátható, megkülönböztetésmentes hozzáférés)
 - Alapvető adatbiztonsági szabályok (nem személyes adatok)

Adataltruista szervezetek

- Magánszemélyek vagy vállalkozások által a közjó (nevesített közérdekű célok) érdekében önként és (alapvetően) díjmentesen működő szervezetek

Értékelés

Adminisztratív
könnyítés

„TRUST-
megközelítés”
megtartva vagy
elengedve?

Konceptcionális
váltás

Jelentős koncepcióváltással kerül át a Data Act-be

- Önkéntes nyilvántartásba vétel = „címkahasználati” jogosultság
- Kötelezettségek csak a címkahasználathoz kapcsolódnak
- Egyes kötelezettségek teljesen elmaradnak (pl. adatbiztonság, átláthatóság)
- Egyszerűsített szabályok, különösen KKV-kra
- Felügyelet megmarad, de enyhébb szankciókkal

- Alapvető követelmények

Adatkormányzási rendelet

Védett (köz)adatok további felhasználása

- Közadat-újrahasznosítási rendszer kiegészítése az ún. védett adatok további felhasználására meghatározott feltételek előírásával
- Szoros logikai kapcsolat a nyíltadat-irányelvvel (de: rendeleti forma!)

Egybeszerkesztve a közadat-újrahasznosítás szabályaival

Nemzetközi hozzáférés és adattovábbítás

- Technikai és szervezési intézkedések a jogellenes nemzetközi adathozzáféréssel szemben

Eleve párhuzamos szabályok egységesítése

Felügyeleti rendszer (panasztétel) és bírósághoz fordulás

Értékelés

Ésszerű egyszerűsítés

Nyíltadat-irányelv

Alapfogalmak

- Közsférabeli szervezet, dokumentum, kutatási adat, további felhasználás, nyílt formátum, géppel olvasható formátum stb.

Alapelvek

- Átláthatóság, megkülönböztetés- és a kizárólagos szerződések tilalma

Adatigénylésre vonatkozó szabályok

- Eljárási szabályok (határidők, elutasítás indokolása, jogorvoslati lehetőségek)
- Formátummal, díjazással kapcsolatos szabályok

Nagy értékű adatkészletek nyilvánosságra hozatala

- Díjmenten hozzáférhető és adott esetben csatlakoztatott
- Részletszabályok végrehajtása

Értékelés

Szerkezeti egyszerűsítés

Átkerül a Data Act-be

- Csekély változtatásokkal, egyszerűsítéssel
- Egységes fejezetben a védett adatokra vonatkozó szabályokkal
- Szabályozás formája változik: irányelv => rendelet, tagállami implementáció megszűnik

Egységesítés
(rendeleti forma)

Következtetések

Az adatjog heterogén és komplex területté vált

- Jelentős adminisztratív teherrel és compliance-költséggel
- Sok szereplő számára nehezen alkalmazható szabályrendszer

Egyszerűsítés egyértelműen indokolt

- ✓ • Az összes szabály Data Act-be integrálása támogatandó (még ha marad is „adatjogi salátarendelelet”)
- ✓ • A párhuzamosságok felszámolása növeli az átláthatóságot
- ✓ • A tartalmi változások egy része érdemi egyszerűsítés
- ✗ • Dogmatikai alapok azonban továbbra is hiányoznak
- ✗ • Nem csak technikai módosítás: egyes területeken koncepcionális (policy) változtatás

Tanácsadás és segítségnyújtás KKV-knak

- European Digital Innovation Hub (EDIH) hálózatok támogató szerepe
- PTE: Data-EDIH hálózat tagjaként nyújt képzési, tanácsadási szolgáltatásokat

Pécsi Tudományegyetem
1367

EDIH | European
Digital Innovation
Hubs Network

Az Európai Unió
társfinanszírozásával

A „Data-EDIH 2.0” c. projekt megvalósulását a Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium támogatta.

Dr. Szőke Gergely László
szoke.gergely@ajk.pte.hu

Köszönöm a figyelmet!

◆ **Kérdések?**